

POSTANOWIENIE

28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 28 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P.P. i D.P.

z udziałem K.O. i M.D.

o przysposobienie małoletniego D.O.,

na skutek skargi kasacyjnej K.O.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 14 kwietnia 2025 r., XI 1Ca 235/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację uczestniczki K.O. od postanowienia Sądu Rejonowego w Wadowicach z 2 marca 2023 r., w którym Sąd ten orzekł przysposobienie małoletniego D.O., którego matka została pozbawiona władzy rodzicielskiej, a ojciec zmarł w 2001 r., przez małżonków P.P. oraz D.P. (pkt I), orzekł, że przysposobienie to będzie wywoływało skutki z art. 121 k.r.o. i jest przysposobieniem pełnym rozwiązywalnym (pkt II), orzekł, że małoletni przysposobiony będzie nosił dotychczasowe imię „D.”, a nazwisko przysposabiających „P.” (pkt III) oraz nakazał Urzędowi Stanu Cywilnego w W. sporządzenie nowego aktu urodzenia dla małoletniego D.P. (pkt IV).

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę K.O.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jej zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona zaskarżone postanowienie w sposób oczywisty narusza bowiem przepisy prawa materialnego, których zastosowanie nie powinno budzić żadnych wątpliwości. Przede wszystkim doszło do naruszenia art. 45 Konstytucji RP przez rozpoznanie sprawy o przywrócenie władzy rodzicielskiej w sposób, który nie można kwalifikować jako brak zbędnej zwłoki. Zawieszenie postępowania o przywrócenie władzy rodzicielskiej i prowadzenie sprawy o przysposobienie było rażącym naruszeniem ze strony Sądu Rejonowego w Wadowicach. Wolne procedowanie doprowadziło do tego, iż uczestniczka straciła niezwykle wiele czasu, który w tego rodzaju sprawach jest kluczowy. Za oczywistą zasadnością skargi w ocenie skarżącej przemawia także nie uwzględnienie jej wniosku o zawieszenie postępowania celem umożliwienia rozpoznania sprawy o przywrócenie władzy rodzicielskiej, a tym samym zamknięcie jej możliwości prawidłowego rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją

sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Skarżąca w uzasadnieniu wniosku odnosi się do sprawy o przywrócenie władzy rodzicielskiej, które w jej ocenie bezzasadnie zostało zawieszone i w efekcie prowadzone było z naruszeniem jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, co finalnie doprowadziło do oddalenia jej wniosku o przywrócenie władzy rodzicielskiej. Kwestia ta nie może być jednak podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie dotyczy bowiem orzeczenia od którego wywiedziono skargę.

O oczywistej zasadności skargi nie świadczy także odmowa zawieszenia przez Sąd Okręgowy postępowania w oczekiwaniu na rozpoznanie kolejnego wniosku złożonego przez skarżącą o przywrócenie jej władzy rodzicielskiej nad małoletnim. Przekonująca jest argumentacja tego Sądu, że zawieszenie

postępowania było oczywiście niecelowe z perspektywy art. 177 § 1 pkt 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). We wniosku nie zostały bowiem przywołane okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na odmienne rozstrzygnięcie sądu w tym przedmiocie.

Skarżąca konstruując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pominęła także, że Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie bada podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), a jedynie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), które stanowią odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna winna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Ocena wniosku nie mogłaby bowiem nastąpić bez szczegółowej analizy sprawy, co na tym etapie postępowania jest niedopuszczalne, podstawy skargi podlegają bowiem badaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, niepubl.). Skarżąca zasad tych nie respektuje, odwołując się do omówionych w uzasadnieniu podstaw skargi naruszeń prawa materialnego, które – z przytoczonych wyżej przyczyn – na tym etapie postępowania nie podlegają badaniu.

Ponadto Sąd Okręgowy przytoczył podstawę faktyczną i prawną swojego rozstrzygnięcia, odniósł się w niezbędnym zakresie do zarzutów apelacji, wyłuszczył swoją koncepcję rozstrzygnięcia sprawy. Z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika by Sąd ten w sposób wadliwy i oczywiście niezgodny z przyjętą w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnią – w wiążącym Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym stanie faktycznym sprawy (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.) - dokonał oceny art. 114 § 1 k.r.o. i art. 120 zd.1 k.r.o. w zw. z art. 119 § 1 k.r.o.

Mimo zrozumienia dla stanowiska skarżącej, która jako matka biologiczna chciałaby odzyskać władzę rodzicielską nad dzieckiem i podjęła trud leczenia odwykowego, jej postawa w toku sprawy o przysposobienie wskazuje na eksponowanie własnych interesów kosztem najlepiej pojętego dobra dziecka. Małoletni ma bowiem prawo do zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb uczuciowych, rodzinnych i ustabilizowania swojej sytuacji prawnorodzinnej, w sytuacji gdy rodzic biologiczny nie był długotrwale w stanie - mimo stwarzanych

mu możliwości w czasie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej - sprawować nad nim bezpiecznej opieki z uwagi na pochłonięcie własnymi problemami.

Ocena dokonana przez Sąd Okręgowy jest wszechstronna, bierze pod uwagę skutki orzeczenia z perspektywy całego życia stron, uwzględnia wszystkie okoliczności sprawy i sprawiedliwie równoważy istotne interesy małoletniego dziecka, które przemawiają za orzeczeniem przysposobienia i jego biologicznej matki, która mimo utraty pieczy nad dzieckiem z przyczyn przez siebie zawinionych, pozbawienia jej władzy rodzicielskiej, co skutkowało umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej a następnie wdrożenia procedury adopcyjnej i ustabilizowania sytuacji dziecka w nowej rodzinie, chciałaby odzyskać władzę rodzicielską z uwagi na zmianę swojej postawy i podjęcie skutecznego leczenia odwykowego. Sąd Okręgowy trafnie wziął jednak pod uwagę, że w rozpoznawanym przypadku decydujące znaczenie ma dobro dziecka i dążenie do nie narażania go na poważną szkodę psychiczną i stawianie go sytuacji nie do zniesienia wobec nawiązania silnych więzi rodzinnych z przyspasabiającymi, z którymi zamieszkuje od 22 grudnia 2022 r.

W konsekwencji, argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[A.T.]

[a.ł.]